Nødtvungent Forsvar.

Motto: Kjærligheden er langmodig, er velvillig; Kjærligheden bærer ikke Nid; Kjærligheden bruger ikke Fremfusenhed, opblæses ikke; den er ikke usømmelig, søger ikke sit Eget, forbitres ikke, tænker ikke Ondt; den glæder sig ikke over Uretfærdighed, men glæder sig ved Sandhed; den fordrager Alt, tror Alt, haaber Alt, taaler Alt. 1 Cor. 13, 4—7.

No. 7. } Juli 1882. { 1ste Aargang.

Eph. 1, 3-5.

1. „Lovet väre Gud og vor Herres Jesu Christi Fader, som har velsignet os
med al aandelig Velsignelse i det Himmelske i Christus;
2. ligesom han udvalgte os i ham för Verdens Grundvold blev lagt, for at vi
skulle väre hellige og ustraffelige for hans Aasyn i Kjärlighed,
3. idet han forud har bestemt os til sönlig Udkaarelse hos sig ved Jesus Christus,
efter sin Villies Velbehag."

Ovenstaaende hører ogsaa til de Skriftsteder, som Prof. Schmidt har paaberaabt sig for Rigtigheden af sin Fremstilling af Læren om Naadevalget. I sin Bog „Naadevalg-Striden" Pag. 14 siger han nemlig Følgende: „I Ef. 1, 4 siger Paulus, at Udvælgelsen skede i Christus. Ogsaa af dette Sted erkjende vi, at Christus kom i Betragtning i selve Udvælgelsens Raad og Handling."

Strax nedenfor paa samme Side siger han os ogsaa, hvorledes Troen kom i Betragtning, idet han nemlig fortolker dette Skriftsted saaledes: „Derfor er ogsaa den Udvælgelse, hvorved det bestemtes, hvilke Mennesker skulde udvælges til at være det evige Livs Arvinger, skeet „i Christus", og Ingen blev udvalgt, uden han „forud kjendtes" i Christus ved Troen paa ham." Efter denne Fortolkning af Prof. S. skal altsaa Ap. Paulus i Eph. 1, 4 have sagt, at Gud har udvalgt os som saadanne, hvem han saa eller kjendte forud som Troende eller som værende i Sam-

fund med Christus ved Troen. Han henfører saaledes Ordene „i ham“ som en nærmere Bestemmelse til det umiddelbart foranstaaende Ord „os“ og mener, at dette Udtryk „i ham“ forklarer, hvilke eller hvordanne disse „os“ vare, som Gud udvalgte, at det nemlig var troende Mennesker, og det ikke blot saadanne, som troede til en Tid, men saadanne, som vare bestandige i Troen indtil Enden. Det skal ogsaa af dette Skriftsted være bevist, at den indtil Enden bestandige Tro gik forud for Udvælgelsen og var det Afgjørelse for Gud, da han over dem fattede Udvælgelsens Beslutning.

Ogsaa mod denne Fortolkning af Prof. S. har vi adskilligt at indvende, og det noget nær det samme, som vi havde at indvende mod hans Fortolkning af Rom. 8, 29. Prof. S. har nemlig ogsaa her lagt ind i Texten, hvad der ikke staar, og det Ting, som han ogsaa her har maattet hente langveisfra. Hvor staar det skrevet, at Gud har udvalgt dem, som han forud kjendte i Christus ved Troen paa ham? Det staar hverken her i Eph. 1,4 eller i Rom. 8, 29. Men Prof. S. har ment, at af disse to Skriftsteder kan man for Anledningen lave et tredie. Derfor gaar han frem paa den Maade, at han, naar han udlægger Rom. 8, 29, tager Eph. 1, 4 eller rettere Udtrykket „i Kristus“ og lægger ind i Rom. 8, 29, og naar han udlægger Eph. 1, 4, saa tager han Rom. 8, 29 eller rettere Udtrykket „forud kjendte“ og lægger ind i Eph. 1, 4. Paa den Maade faar han da Skriftbevis for sin dogmatiske Paastand, at Troen gik forud for Udvælgelsen, eller at den forudseede Tro var det Afgjørende for Gud, da han foretog „denne“ Udvælgelse, som han pleier at kalde den.*) Det var dog vissélig bedre baade for Prof. S. og Andre at lade Dogmatikken blive mestret af Skriften og ikke Skriften af Dogmatikken. Apostelen Paulus skrev ogsaa saa tydeligt til de Hellige i Ephesus, at de slet ikke behøvede at reise til Rom og læse Romerbrevet for at kunne forstaa, hvad han skrev til dem. Ligesaavist som Rom. 8, 29 maa kunne forstaaes uden Epheserbrevet, da Romerbrevet var skrevet hele 3 Aar før Epheserbrevet, saaledes maa ogsaa Eph. 1, 4 kunne forstaaes uden Rom. 8, 29, da Epheserbrevet var skrevet til Menigheder i Lilleasien, som vel neppe endnu kjendte Romerbrevet. Og dersom man læser Epheserbrevet uden paa Forhaand at være hildet i nogen bestemt dogmatisk Interesse, saa vil den ligefremme Mening af disse Vers af det første Kapitel strax springe En i Øinene. Det er en Lovprisning af Gud, fordi han i Kristus har velsignet os med al aandelig Velsignelse, idet han fra Evighed af har i ham udvalgt os og forudbestemt os til sine Børn og i Tiden har realiseret denne sin evige Beslutning ved at benaade os i den Elskede, i hvem vi ved hans Blod have Forløsning, nemlig Syndernes Forladelse.

*) Prof. S. har nemlig to Udvælgelser, den ene er Udvælgelsen i videre Forstand, som er det samme som det hele Frelsesraad, den anden er Udvælgelsen i snevrere Forstand, sam kun angaar dem, der forudkjendtes som bestandige i Troen indtil Enden.

Det, som Ap. Paulus i disse og de følgende Vers giver Epheserne at forstaa med Udtrykkene „i Christus", „i ham", „i hvem", „i den Elskede", det er dette, at alle de aandelige Velsignelser, som ere blevne dem tildel, de ere blevne dem formidlede ved Christus, saaat der ingen Velsignelse havde været for dem, hvis ikke Christus havde været. Disse Velsignelser ere alle knyttede til Christus, har sin Grund, sin fortjenstlige Aarsag i Christus og hans Gjerning, saa at det *skyldes Christus*, at disse Velsignelser ere dem skjænkede. At dette er Meningen med disse Udtryk, det ville vi ogsaa se ved den nærmere Gjennemgaaelse af de enkelte Vers.

Som vi har seet, henfører Prof. S. Ordene „i ham" i V. 4 til Ordet „os" og fortolker, som om der stod: „ligesom han udvalgte os (som værende) i ham (ved Troen)." Men da er det klart, at dersom man i V. 4 maa henføre „i ham" til „os", saa maa man ogsaa gjøre det i V. 3, da „i ham" i V. 4 peger tilbage paa „i Christus" i V. 3, og Ap. Paulus ved dette Udtryk gjenoptager den samme Tanke, som han forbandt med Udtrykket „i Kristus" i det foregaaende Vers. Men saa blir Spørgsmaalet dette: Er det muligt, at Ordene „i Christus" i V. 3 kan forbindes med Ordet „os"? Er det muligt at fortolke V. 3 som om der stod: „Lovet være Gud og vor Herres Jesu Christi Fader, som har velsignet os, som vare i Christus ved Troen, med al aandelig Velsignelse i det Himmelske." Hertil svare vi ganske bestemt: det er ikke muligt. Sprogbrugen forbyder en saadan Oversættelse. Apostelen vilde have udtrykt sig ganske anderledes, end han gjør, dersom det havde været hans Mening i dette Vers.*) Desuden kommer der i Grandtexten hele 7 Ord imellem „os" og „i Christus". Vi har heller ikke seet nogen Fortolker oversætte dette Vers saaledes. Det Rigtige er, at man enten henfører Udtrykket „i Christus" til Verbet „velsignede", eller ogsaa til den hele foregaaende Sætning, hvad der godt gaar an, da det staar allersidst i Sætningen. Meningen blir da den, at Ap. med Udtrykket „i Christus" vil betegne, at *Velsignelsen med al aandelig Velsignelse* er skeet „i Christus."

Men saa bliver Spørgsmaalet, hvad dette Udtryk betyder. Da tror vi *Winer* har opfattet den rette Betydning, naar han i sin Grammatik siger, at Præpositionen en (i) ved Personer har Hensyn til det, som bevirkes i eller ved Ens Person og ligesom er knyttet til den. Meningen bliver da efter dette den, at al aandelig Velsignelse, hvormed Gud har velsignet Epheserne, den var knyttet til Christi Person og Gjerning som den, der havde formidlet den og bragt den tilveie. At Gud har velsignet dem med al aandelig Velsignelse i det Himmelske, det *skyldes Christus.*

Saaledes forstaar ogsaa den for sin philologiske Dygtighed bekjendte For-

*) En saadan Tanke havde han maattet udtale paa en af følgende to Maader: Enten havde hau sagt: 'hemas tous en Christo', eller han havde sagt: 'hemas en Christo ontas!'

tolker Meyer dette Udtryk. Thi han siger herom i sin Kommentar til dette Vers: „Thi i Christus var hint paa os fuldbyrdede eulogein (Guds Velsignen) begrundet; ikke *udenfor* Christus, men i *ham* har det hvilet som i sin Aarsag (ursachlich), at Gud velsignede os med enhver aandelig Velsignelse, da hans Forløsergjerning er causa meritoria (den fortjenende Aarsag) til den guddommelige Meddelelse af Velsignelser."

Hermed stemmer ogsaa den fortræffelige Fortolker af Epheserbrevet, nemlig G. C. A. Harleß. Han siger: „Det er alligevel at mærke, at Apostelen *i alle Breve*, hvor han umiddelbart forud i Velsignelsesønsket har nævnt „vor Fader og den Herre Jesus Christus" sammen, i sin Tak for aandelige Goder, som ere meddelte enten til Enkelte eller til hele Menigheder, udelukkende vender sig til Faderen. Omend „Naade og Fred" vel paa samme Vis kommer fra Gud og Christus, aldrig fra en af dem alene, saa tilkommer Takken derfor dog *ham*, som er den sidste *Kilde* til al Naadesbevisning, *ham*, som sendte Sønnen, *ham*, uden hvis Dragelse Ingen kommer til Sønnen o. s. v., hvad ogsaa Christus selv forsikrede, og i hvis Aand hans tro Apostle ligeledes hidlede det Hele og det Enkelte fra Gud, som har givet os alt dette *ved* eller *gjennem* (durch) Christus, og hvem Apostelen ogsaa *ved* Christus takker." Og idet Harleß oplyser, at Præpositionen en (i) mangler foran Christus i nogle Haandskrifter og gamle Udgaver, siger han, at den alligevel har alle ydre og indre Argumenter for sig. „At antage en *Aarsagens* Dativ ved Personer, som Nogle gjøre, synes mig", siger han, „at være imod Apostelens Sprogbrug, omendskjønt der findes enkelte Exempler derpaa hos enkelte Profanskribenter."

Det fremgaar dog saa klart heraf, at Harleß opfatter Udtrykket „i Christus" som et *Aarsagsudtryk*, hvorved Ap. vil angive Christus at være den *fortjenende Aarsag* til al aandelig Velsignelse.

Hermed stemmer ogsaa Waldemar Schmidt i sin Udgave af *Meyer*, ligesaa *von Hofmann* og Andre. Den samme Mening har ogsaa Abraham Calov; thi til Grotius's Forklaring: en Christo, id est per Christum tanquam causam secundariam (i Christo, det er ved Christus som den secundære Aarsag) bemærker han: Necque recte Christum causam secundariam benedictionis spiritualis docet Grotius. Nam ut idem est cum Patre Deus, ita etiam princeps et causa est ac Pater." („Heller ikke Grotius lærer ret, at Christus er den secundære Aarsag til den aandelige Velsignelse. Thi ligesom han er Gud med Faderen, saaledes er han ogsaa Kilde og Aarsag ligesom Faderen.")

Naar Luther har oversat dette Udtryk med „durch Christum" (ved Christus), saa kommer det i Hovedsagen ud paa det samme, idet Luther Intet andet har ment, end at Velsignelsen er formidlet os ved Christi Person og Gjerning.

Efter dette gaa vi nu over til V. 4: „Ligesom han udvalgte os i ham

før Verdens Grundvold blev lagt, for at vi skulle være hellige og ustraffelige for hans Aasyn i Kjærlighed."

Spørgsmaalet bliver da her: Hvormed skal vi nu forbinde Ordene „i ham?" At disse Ord gjenoptager „i Christus" i det foregaaende Vers, det er klart for Enhver. Da svare vi ganske bestemt: Den eneste sproglig rigtige og naturlige Forbindelse er som i V. 3 at forbinde „i ham" med Verbet „udvalgte." Meningen bliver da den, at „Udvælgelsen skede i Christus" saaledes som Prof. S. først ganske rigtig siger.

Med Konjunktionen „ligesom" (kathos) knyttes dette Vers til det foregaaende og det saaledes, at det, som siges i dette og de følgende Vers, betegner Maaden, hvorpaa „al aandelig Velsignelse" er bleven os tildel. Udtrykket „i ham" peger tilbage paa eller gjenoptager Udtrykket „i Christus" og ligesom den fortjenende Aarsag til al aandelig Velsignelse ikke laa hos os, men i Christus, saaledes ligger ogsaa den fortjenende Aarsag til Udvælgelsen og alle andre aandelige Velsignelser ikke hos os, men „i ham."

Harleß bemærker hertil: „Apostelen vil aabenbart udvikle, hvorledes Gud i Christus har velsignet os med al aandelig Velsignelse, og gaar nu i sin Forklaring i det Følgende trinvis over fra det Almindelige til det Specielle. Gud har udvalgt os i ham, naturligvis hverken „til ham" eller „ved ham, det er ved Troen paa ham", saaledes som Theophylact og andre forklare det. Grunden til Udvælgelsen ligger ikke i os, men i Christus; hvorledes kunde den ogsaa ellers have været fra Evighed af?"

Den samme Fortolkning af dette Vers giver ogsaa Grimm i sit Græsk-Latinske Lexicon af 1879. Han siger til „i ham", „det er, saaledes at Udvælgelsens Grund var i Christus og hans Fortjeneste" (ita ut electionis ratio esset in Christo et ejus merito").

Meyer siger det samme: „Udenfor den guddommelige Valgbeslutnings Sammenhæng med Christus vilde vi ikke være udvalgte. Men i Christus laa for Gud causa meritoria (den fortjenende Aarsag) til vor Udvælgelse".

Saaledes har ogsaa Konkordieformelen opfattet dette Sted, idet den aabenbart imod den calvinske Betragtning af Prædestinationen siger: „Derfor skal denne Guds evige Udvælgelse betragtes i Christus og ikke udenfor eller uden Christus. Thi i Christus, vidner den hellige Apostel Paulus (Eph. 1, 4 f.), ere vi udvalgte, før Verdens Grundvold blev lagt." (Kristiania-Udgaven, Side 452). Det er dog saa iøinespringende, at Ordene „i Christus" her er henført til selve Udvælgelsens Handling, at derimod neppe kan reises nogen Indvending. Og hvorledes den har forstaaet Udtrykket „i Christus", det fremgaar af den latinske Oversættelse af dette Sted, der lyder saa: "Aeterna igitur Dei prædestinatione in Christo et nequaquam extra mediatorem Christum consideranda est''. (Derfor skal Guds evige Prædestination betragtes i Christus og aldrig uden-

for Midleren Christus), hvor der til Christus er føiet Udtrykket mediatorem (Midleren), og hvoraf vi kunne skjønne, at det er Konkordieformelens Mening, at Christus her paa dette Sted kommer i Betragtning som den, der har formidlet os, forhvervet os, fortjent os Udvælgelsens Naade.

Naar vi da i al Korthed skulle gjengive, hvad der efter vor Mening er sagt af Apostelen i V. 4 a, saa er det dette: Ligesom al aandelig Velsignelse er begrundet i Christus og knyttet til Christus og hans Gjerning, som til sin fortjenende Aarsag, saaledes er ogsaa Udvælgelsen begrundet i Christus og knyttet til Christus og hans Gjerning som til sin fortjenende Aarsag. Bortseet fra Christus og hans Fortjeneste har ingen Udvælgelse fundet Sted, men den har fundet Sted i Christus som paa sin Basis og Grundvold. Vi spørge: Er denne Fortolkning menningsløs eller mod Skriften? Ingenlunde. Den giver god Mening, og den giver en skriftmæssig Mening. Ja ingen Fortolkning kan være mere skriftmæssig. Thi det er dog lært i den ganske hellige Skrift, at det skyldes Christus og hans Gjerning, at vi blive salige.

Det havde været at ønske, at Prof. S. var bleven staaende ved denne Opfattelse af Eph. 1, 4. Thi, som vi allerede har gjort opmærksom paa, siger han, at Paulus siger, at Udvælgelsen skede „i Kristus", (Naadevalg-Striden Pag. 14), og han henfører saaledes Udtrykket „i ham" til Verbet „udvalgte." Men længere nede forlader han saa igjen denne Fortolkning. Drevet af sin dogmatiske Interesse henfører han Udtrykket „i ham" til „os" og kommer da med den Fortolkning, at „i ham", forklarer, hvilke eller hvordanne Personer disse „os" vare, som Gud udvalgte.

En saadan forvirret Exegese ville ikke vi gaa med paa. Vi overlader den mere end gjerne til Prof. S. og dem, som hylde hans Fremstillingsmaade af dette Lærepunkt.

Dog, lader os gaa videre. Apostelen Paulus har ikke blot i vore ovenfor citerede Vers af Epheserbrevet sagt Epheserne, at Gud Fader er Kilden til al aandelig Velsignelse, ogsaa til Udvælgelsen, og at Christus er den fortjenende Aarsag til al aandelig Velsignelse, ogsaa til Udvælgelsen, men han siger dem ogsaa, i hvad Hensigt eller til hvilken Ende de ere udvalgte. Det har han sagt dem i disse Ord: „forat vi skulle være hellige og ustraffelige for hans Aasyn i Kjærlighed." Hensigten med deres Udvælgelse var altsaa den, at de skulde blive og være hellige og ustraffelige for hans Aasyn. De vare ikke hellige og ustraffelige for hans Aasyn, da han udvalgte dem, men han udvalgte dem i den Hensigt, at de skulde blive og være hellige og ustraffelige for hans Aasyn.

Her, synes vi, der kan gjøres en vægtig Indvending imod Prof. S.'s Opfatning. Hvis det var saa, at Gud forefandt dem som Troende, hvilke han udvalgte, da maatte han ogsaa have forefundet dem som hellige og

ustraffelige for hans Aasyn. Thi derom ere dog de lutherske Fortolkere enige, at Ordene „hellige og ustraffelige" ikke nærmest angaa Helliggjørelsen, men Retfærdiggjørelsen. Og da det er ved Troen, vi blive retfærdiggjorte for hans Dom, eller, som Ap. her siger, „hellige og ustraffelige for hans Aasyn", saa maatte han ogsaa have forefundet os som Retfærdiggjorte, da han udvalgte os, dersom han forefandt os som Troende. Men det strider imod, hvad Apostelen her siger. Thi vor Retfærdiggjørelse for Guds Dom sættes ikke her som noget, der allerede var givet, men det angives som Udvælgelsens Maal og Hensigt, hvoraf man har fuld Ret til at slutte, at heller ikke Troen gik forud for Udvælgelsen, men at den tilligemed Retfærdiggjørelsen og Helligjørelsen var medindbefattet i selve Udvælgelsens Beslutning som et Middel til Opnaaelsen af den Hensigt, Gud havde med vor Udvælgelse, nemlig som det Middel og det som det eneste Middel, hvorved vi kunde blive „hellige og ustraffelige for hans Aasyn."

At dette er Meningen fremgaar ganske klart af det følgende Vers, hvori Apostelen nærmere forklarer, hvad han har sagt i V. 4. Dette Vers lyder saa: „Idet han forudbestemte os til sønlig Udkaarelse hos sig ved Jesus Christus, efter sin Villies Velbehag". Ligesom Ap. her har ombyttet Ordet udvalgt i V. 4 med Ordet forudbestemte, saaledes har han ogsaa ombyttet Udtrykket „forat vi skulle være hellige og ustraffelige for hans Aasyn" med Udtrykket „til sønlig Udkaarelse hos sig ved Jesus Christus", med hvilket Udtryk Retfærdiggjørelsen betegnes som en Adoption, som en Anerkjendelse af at være Børn, hvilken Adoption er bleven formidlet ved Christus, som alene er Guds sande, væsentlige Søn. Men idet Gud saaledes efter Apostelens Lære i dette Vers forudbestemte os til at træde i Barneforhold til sig ved Jesus Christus, kunde han umuligt have forefundet os som Troende. Thi havde han forefundet os som Troende, da havde han ogsaa forefundet os som Børn, da det er ved Troen vi blive Børn, og det havde da været overflødigt, at forudbestemme os til Noget, som vi allerede vare. Nei, han forefandt Ingen som Børn og derfor heller ikke som Troende; thi „alle ere de afvegne og blevne uduelige." Men han besluttede fra Evighed af at gjøre os til Børn ved Troen paa Christus. Det er det, Apostelen har udviklet for Epheserne i V. 5 og intet Andet. De, som blive Troende, de blive ikke Troende ligesom ved et Slumpetræf, men de blive Troende ifølge en evig Guds Beslutning. Thi hvad Gud gjør i Tiden til vor Saliggjørelse, det har han fra Evighed af besluttet at gjøre.

Men er da ikke dette Calvinisme? Da svare vi hertil et bestemt Nei. Det er ægte bibelsk og luthersk Lære. Thi angaaende dem, som endelig opnaa Saligheden, lærer baade Bibelen og vore lutherske Bekjendelsesskrifter, at deres Salighed er fra først til sidst Guds Værk. Det er Gud, som har gjort det Altsammen. Baade den objektive og den subjektive Forløsning

baade Gjenløsningen og Helliggjørelsen, det er Guds Gjerninger og Guds Gjerninger alene, saaledes som vi ogsaa bekjender i den anden og tredie Troesartikel i vor Katechismus.

Men hermed er det ikke lært, at Gud er Aarsag i deres Fortabelse, som fortabes. Nei, ikke i mindste Maade. Naar vi med vor Bibel og vore Bekjendelsesskrifter lærer, at der til Grund for deres Salighed, som blive salige, ligger en evig Guds Beslutning om at gjøre dem salige ved Troen paa Christum, saa har vi ikke dermed lært, at de, som fortabes, ere paa Forhaand udelukkede ifølge en saadan Guds Beslutning. Nei, de have udelukket sig selv. Det er alene ved deres egen Beslutning, at de ere udelukkede fra Saligheden. Det er intet Andet, end deres egen Gjenstridighed og indtil Enden fortsatte Ubodfærdighed, som er Aarsagen til deres Fortabelse.

Vi fastholde saaledes begge disse Sandheder, som af Profeten Hoseas ere udtalte i det bekjendte Ord, der ikke ofte nok kan indprentes: „Din Fordærvelse er af dig selv, o Israel, men i mig er din Hjælp!" Hos. 13, 9.

H. H.

Kjærlighed og Sandhed.

(Indsendt.)

Naar Apostelen Paulus siger: „Dersom jeg taler med Menneskenes og Englenes Tungemaal, men haver ikke Kjærlighed, da er jeg en lydende Malm og en klingende Bjelde. Og dersom jeg har profetisk Gave og ved alle Hemmeligheder og al Kundskab, og dersom jeg haver al Tro, saa at jeg kunde flytte Bjerge, men haver ikke Kjærlighed, da er jeg Intet." Og naar han videre siger i dette samme Kapieel (1 Cor. 13), at den rette kristne Kjærlighed blandt mange andre Dyder ogsaa har det ved sig, at „den glæder sig ikke ved Uretfærdighed, men glæder sig ved Sandhed," — saa viser han os, hvorledes det maa staa til med os, hvis vor Gjerning skal være velbehagelig i Guds Øine. Er der Kjærlighed og Sandhed hos os, saa er vor Gjerning velbehagelig for Ham, men hvis ikke, da er vor Gjerning for Ham et Intet, ja en Vederstyggelighed, om den end brammer med megen Kundskab og i mange Tungemaal. Og hvormeget har der ikke været syndet mod Kjærligheden og Sandheden i denne ulykkelige Strid om Naadevalget, som nu i flere Aar er bleven ført iblandt os? Og om end Forsyndelsen her er forskjellig hos de Forskjellige, som have deltaget i Striden, saa er der vel Fare for, at Ingen af dem staar i dette Stykke frank og fri. Men medens Missourierne nu lade til at ville trække sig tilbage fra Striden og lade de Stridslystne i den Sag seile sin egen Sø, og medens de, som i vor Synode ere

i det Væsentlige enige med Missourierne i Læren om Naadevalget, have for det Meste skrevet afværgende og i det Hele taget vist, at der var en Stræben hos dem efter at udlægge Sager og Ting til det Bedste og ikke til det Værste, saa kan vel Ingen med Sandhed sige, at der hos Prof. Schmidt har vist sig nogen Stræben efter at hindre Striden og at udlægge Ord og Talemaader hos sine Modstandere til det Bedste, men hellere til det Værste.

I sit nye Blad i det norske Sprog har han jo lovet, at han blandt Andet ogsaa vil gjøre det norske Folk bekjendt med Missouriernes Lære om Naadevalget, og vise, dels hvor splinterny den er, dels hvor uluthersk og calvinsk den er. Og hvorledes har han indtil denne Dag gaaet tilværks i det Stykke? Har han taget de Satser, som Missourisynoden i sit sidste Fællesmøde har antaget og fremstillet baade for Ven og Fiende som et Udtryk for sin Tro og Lære om Naadevalget, og hvorefter den vil blive prøvet og dømt, har Prof. Schmidt taget disse Satser og fremholdt for vort Folk og prøvet dem paa Skriftens og Bekjendelsens Vægtskaal, at det kunde se, hvilken splinterny, uluthersk og calvinsk Lære Missourierne nu havde antaget? Nei, det er en Fremgangsmaade, han ikke har indladt sig paa indtil denne Dag. Men hvorledes har han gjort det? Jo, han har hist og her taget et Par Ord, eller en Sætning eller to, eller et længere Citat udaf Missourisynodens Skrifter, stillet disse i det Forhold til hinanden, som har behaget ham selv, og saa føiet en behørig Udlæggelse til det Hele, og naar saa Alt er færdigt, saa peger han paa det og raaber: se Missouriernes nye Lære! hvilken ægte Calvinisme! osv. Nu er Spørgsmaalet: Er det, som Prof. Schmidt og hans Medarbeidere saaledes tillaver og fremstiller for Folket virkelig Missouriernes Lære? Staar hans storartede Virksomhed paa dette Gebet virkelig i Sandhedens Tjeneste, saa at han ikke tillægger sine Modstandere noget uden det, som de virkelig lære? Hvis saa havde været, saa havde det gaaet den modsatte Vei iblandt os mod, hvad Tilfældet er. Thi hvad er skeet? Missourierne have i sine Skrifter om Naadevalget unegtelig hist og her brugt Udtryk, som ere misforstaaelige, anstødelige, ja urigtige og forargerlige, som de jo selv have sagt og bekjendt. Da nu dette er en Kjendsgjerning, og da de allerfleste af vore Præster slet ikke havde beskjæftiget sig saa meget med Læren om Naadevalget, saa er det ikke at undres over, at da Schmidt, vor egen Professor, hvem vi, især i alle Sager som angik Læren, vare vante til at se op til med Tillid og Agtelse, lod sin Stormklokke lyde og fremkom med svære Beskyldninger mod Missouri og pegte paa disse noget drøie Udtryk og Sætninger: at vi da paa faa Undtagelser nær, heldede til hans Side. Men da Nordmanden nu engang har det ved sig, at han er sen og seig og ikke er tilbøielig til at slaa ud Barnet med Badevandet, saa gave vi os Tid til at forhandle Sagen og læse begge Sider, og derunder er det gaaet saa, at den ene efter den anden af dem, som oprindelig helst stod med Schmidt, er bleven overbevist om, at han har gjort Missourierne Uret, og at den Lære,

som han laver istand og kalder Missouriernes nye Lære, slet ikke er Missouriernes Lære. Uagtet den store Lærdom, som S. besidder, og den Slagfærdighed, som han har opnaaet ved den stadige Øvelse, saa har det ikke hjulpet: den Magt, som er i den ligefremme Sandhed, har overbevist den ene efter den anden om, at han er gaaet altfor vidt i sine Beskyldninger mod Missouri, saa at de ikke med en frelst Samvittighed kunde følge ham.

Men hvorledes er det da kommet dertil, at Prof. S. gaar fremad paa den Maade, som han nu i en Tid lang har gjort? Det er jo ikke saa svært mange Aar siden, at Prof. Walther og Prof. Schmidt stode Haand i Haand og vare som Et i at gjøre Gjerningen til Opbyggelse af Zions Mure med den ene Haand, medens de førte Sværdet til Forsvar med den anden. Hvad er da hændt, at Prof. S. ikke blot dadler og revser Et og Andet hos Missourierne, som kunde være at dadle og revse, men driver paa med Beskyldninger mod dem, som ikke medføre Sandhed? Der er ialfald Et, som er ganske vist, og som vi her har nærmest med at gjøre, og det er, at der imellem Prof. Walther og Prof. Schmidt er opkommet en personlig Fortørnelse. Den Kjærlighed, som de havde til hinanden, er der ikke mere; den Agtelse, de havde for hinanden, er forsvunden. Og hvad er traadt istedet for denne Kjærlighed? Nu, jeg vil ikke nærmere betegne det, at jeg ikke skal sige formeget, men jeg vil spørge Læseren om Noget, som han maaske har Erfaring i, eller dog lettelig kan slutte sig til: Der bor to Naboer tæt ved hinanden, A. og B. De ere Venner, som Naboer skal være; de holde ogsaa af hinanden og ville gjerne være hinanden til Hjælp og Hygge. Saalænge de staa saaledes til hinanden i Hjertet, saa undskylde de gjerne dette og hint, som let forekommer iblandt Naboer, og gaa frem efter det 8de Buds Regel, som siger, „at vi skulle mene og tale vel om vor Næste og tage alle Ting i den bedste Mening." Men nu indtræffer Noget, hvorved der opkommer en personlig Fornærmelse mellem disse To, de twiste og trætte en Tid med hinanden, men det hjælper ikke, det bliver heller værre, de begynde at true hinanden med at gaa for Retten, og de mødes — tilvisse ikke i et Kollokvium — men i en Proces, som trækkes ud i det Vide og Brede. Sig mig: Hvis du nu imidlertid af en eller anden Grund rigtig tilgavns vilde finde ud, hvad Slags Mænd disse To vare, med Hensyn til deres Tro eller deres Karakter og Redelighed, vilde du da gjøre det saa, at du gik til A. og spurgte ham, hvad Slags Mand B. var, og til B. for at høre hans Mening om A.? Nei, det var du for klog til. Du ved meget godt, hvorledes det gaar, naar To ere blevne Uvenner, at de da udlægge Alt til det Værste. Saaledes ogsaa i denne Strid. Jeg tror, at man her ikke kan nøie sig med, hvad den ene Part siger er den andens Lære, men lade hver Part tale for sig selv. Vil jeg vide, hvad Prof. Schmidt lærer om Naadevalget, saa er det ikke min Mening, at jeg, som Sagen nu staar, bør gaa ned til St. Louis for at faa Rede paa Sagen. Jeg vilde meget mere slutte som saa: Mis-

sourierne ere ogsaa kun skrøbelige Mennesker, de have vist, at de ogsaa kunne feile, og den personlige Fortørnelse, som er opkommen, kan ogsaa hos dem gjøre sig gjældende; jeg gjør nok klogest i at læse Schmidts Fremstilling i sin Sammenhæng og i sin Helhed, da tør jeg komme efter, hvad hans Tro og Lære egentlig er. Jeg vilde ogsaa beholde i Erindring, at Schmidt er dygtig nok til at forklare baade for mig og Andre, hvad han tror og lærer, han behøver ingen Walther og Piper for at sige os det, og hvis han nu dertil havde sammenfattet sin Tro ag Lære i en bestemt Bekjendelse og sagde, at det var hans Lære, hvorefter han vilde blive kjendt i Verden—og om han havde sagt Noget nogensteds, som stred imod den, at det ikke var hans Bekjendelse, men vilde hermed have det tilbagekaldt og forkastet, — saa følte jeg mig forpligtet til at gaa ind paa et saa billigt og retfærdigt Forlangende. Jeg er ogsaa vis paa, at baade S. og Andre ville sige, at dette var fair. Saa vilde S., at Andre skulde handle mod ham, men han har i den sidste Tid ikke vist sig tilbøielig til at at følge denne Regel. Det kan vel Ingen sige Andet, end at Walther og Missourierne ere dygtige nok til selv at gjøre Rede for sin Tro, ikke heller, at de mangle Mod til at komme lige ud med Sproget. Det er aldeles et Overflødighedsarbeide at ville give sig til at fortælle Verden, hvad de tro — uden man vil bruge deres Fremstilling i sin Helhed — de ere nok istand til at tale for sig selv, og have desuden i dette Tilfælde længe siden gjort det. Men nu kan det norske Folk i Almindelighed ikke forstaa Tydsk, det Sprog, som Missourierne bruge, det maa da oversættes for dem, hvis de skal forstaa det. Og her er det nu, som Prof. S. er fremtraadt som Mellemmand. Han siger, at han vil gjøre de norske Menigheder herover bekjendt med Missouriernes nye Lære; men hvorledes gjør han det? Kommer han frem med det Dokument, hvortil Missourierne offentlig have forpligtet sig? eller oversætter han et eller andet Skrift af Missourierne i sin Helhed, saa Folk virkelig kan se, hvad Missourierne lære og sættes istand til at dømme for sig selv? Nei, det gjør han ikke, men hvad han gjør, og hvorledes han gjør det, det er ovenfor allerede vist. Hvad er det altsaa for et Arbeide, Prof. S. nu driver paa med i sit norske Blad? Hvad vilde du sige, kjære Læser, om et Handelshus nede ved Havkysten gav sig ud for at importere Varer, som Folk her i Landet kun ved Importation kan faa fat i, men gjorde det paa den Maade, at det næsten ikke lod nogen Vare gaa gjennem sine Hænder uden at have stelt den til paa en eiendommelig Maade, sat nye Ingredientser til den og givet den en eiendommelig Kolorit, og saa sendte den ud i Landet som ægte europæisk Vare? Hvad vilde du kalde slig Handel? Jeg overlader til dig selv at finde den rette Benævnelse. Men netop det er det, Prof. S. nu driver paa med i sit norske Blad. Han tager nogle Stumper hist og her udaf Missouriernes Skrifter, tilskjærer dem efter sin Alen og kaster saa det i sin Retort, og naar det har sydet længe nok, saa at det har faaet den eiendommelige Kolorit, som han vil have paa det, saa tap-

per han af og deler det op i passende Portioner og sender det ud blandt det norske Folk som ægte, uforfalskede, nylig fra Missouri importerede Varer med forskjellige Paaskrifter som: „Ny Lære", „Calvinisme", „Dobbelt Frelseraad", „Absolut Naadevalg" og lignende. Hvad skal man kalde slig Fremgangsmaade? Og om Nogen vil sige, at det, jeg her har sagt, klinger haardt og bidende, saa vil jeg spørge Liden og Stor, som har fulgt nogenlunde med i Sagen, om ikke dette er den rene Sandhed? om det ikke er saa, Prof. S. nu gaar frem? Er det ham om at gjøre at vise vort Folk, hvad Missourierne lære om Naadevalget, saa lad ham vise det ved at gaa den almindelige Vei og prøve dem efter den Bekjendelse i Sagen, hvorom de har sluttet sig; er den calvinsk, nu saa ere de ogsaa calvinske, og skulle da ogsaa kaldes saa; thi det har været Skik og Brug i Kirken, at et Samfund skal prøves og dømmes efter sin offentlige Bekjendelse. Har en enkelt Mand skrevet eller sagt Noget, som er galt, saa faar han selv staa til Ansvar derfor; og har han tilbagekaldt Noget eller rettet paa Noget af, hvad der er skrevet, saa at det kan forstaaes ret, saa kræver Kjærligheden og Sandheden, at det anerkjender, Noget, som Professor Schmidt i denne Strid slet ikke har gjort. Saa er det da let at se, at vort Kirkefolk herved er kommet i en beklagelig Stilling. Det kan ikke selv undersøge Sagen; hvad Prof. Schmidt finder for godt at fremstille for dem, er, saavidt det staar til ham, Alt, hvad de faar at vide i denne Sag. Og det Meste af det, han fremstiller og beskylder Missourierne for, forkaste og fordømme de i ligesaa stærke Udtryk, som han selv eller Nogen, der staar med ham i denne Sag. Mod sine Modstandere handler S. uretfærdigt, og mod det norske Folk handler han grusomt. Man kunde næsten fristes til at tænke, at han har ment det i allervideste Forstand med det Ord, han i en anden Sag skrev, nemlig dette: „Jeg, for min Del, ønsker ikke, at man tager noget ømt Hensyn til de Norske." Hvis En, der besad den Færdighed som Prof. S., havde det samme Sindelag mod Kirken i Norge, som Prof. S. nu en Tid lang har havt mod Missourierne, hvilke Anklager og Beskyldninger kunde han da ikke faa istand imod den, og da især imod mange fremragende Lærere i den, fordi den har taalt Gerlachs Bibelværk saalænge i sin Midte! Sandelig! det indeholder Ingredientser nok til at sammensætte en forfærdelig Lære af. Men Manden er der endnu ikke kommen. Eller: Hvis En, der var bitter paa Luther og den luthersfe Kirke, gav sig til at tage enkelte Steder ud af Luthers Skrifter og sætte dem i den behørige Orden til hinanden, gav dem sin egen Udlæggelse med de behørige Slutninger og lod Bitterheden iføre det Hele den for Øiemedet mest tjenlige Farve, — hvad gjælder det: det skulde falde ham lettere at faa brændemærket Luther som Calvinist end nogen Missourier, der har har talt et Ord med i denne bedrøvelige Strid! Ja, hvad mere er: Hvis En paa denne Maade gik løs paa Bibelen selv, saa vilde han være istand til at gjøre baade Christus og St. Paulus til Calvinister. Men kan

Steder af Guds Ord selv, naar de rives ud af sin Sammenhæng, bringes til at udsige forfærdelige Ting, hvormeget mere da ikke alle menneskelige Skrifter.

Som Exempler paa, hvorledes Citater kunne brnges og anvendes, ville vi tillade os at anføre Følgende: Prof. Schmidt har i denne Strid mange Gange anført følgende af Missouriernes Synodalberetning for 1877, Side 24: „Gud har allerede fra Evighed af udvalgt et Antal Mennesker til Salighed; han har besluttet, disse skulle og maa blive salige; og saa vist som Gud er Gud, blive de ogsaa salige, og uden dem ingen Anden.“ Af dette Sted har Prof. S. gjort uhyre meget Væsen, han har udlagt det saa, at Missourierne her lære, at Gud har handlet ganske vilkaarligt, at han har gjort saaat sige et blindt Greb ind i Menneskeslægtens Hob, og de, som dette Greb traf, de ere dermed forudbestemte til Salighed, og dem tager Gud, om det behøves, med Trumf og fører dem ind i Himmelen, hvorledes de saa end bære sig ad, — i Korthed, at Missourierne her for en Del Menneskers Vedkommende lære en uimodstaalig Naade, en Skal- og Maa-Naade, som han ogsaa har kaldet det. Og det skal indrømmes: Den, som ikke har Anledning til, eller ikke kan, eller ikke bryder sig om at læse Stedet i sin Sammenhæng, han maa faa det Indtryk, at Missourierne her virkelig lære, hvad Prof. S. tillægger dem. Vi vil derfor hidsætte dette Citat i sin Helhed, saa haaber jeg, at det skal sees, at alt det Skrækkelige, som Prof. S. har trukket ud af det, slet ikke ligger i det, men er baaret ind i det af Professoren selv. Det lyder i sin Helhed saaledes: „Det første Spørgsmaal er altsaa dette: Gives der en Lære om Udvælgelse af enkelte Mennesker til den evige Salighed, som Gud har foretaget allerede før Verdens Grundlæggelse?

Vi svarer: Ja, der gives en saadan, uagtet næsten alle nyere Theologer, som have skrevet en Dogmatik, negte det. Iblandt disse finde vi kun en eneste, som indrømmer en evig Udvælgelse, det er Professor Phillippi i Rostock; alle de andre berømte Theologer i den nyere Tid derimod, en von Hofmann i Erlangen, en Kahnis i Leipzig, en Vilmar i Marburg, selv en Thomasius, der dog i sit Liv havde Kjendemærkerne af en gudhengiven Christen, tro ikke en Udvælgelse af enkelte Mennesker til Salighed. Desto mere fornødent er det da, at vi i denne Frafaldets skrækkelige Tid, i hvilken denne Lære næsten overalt forkastes, styrke vore Hjerter ogsaa i dette Stykke af vor allerhelligste Tro. Jo, Gud har allerede fra Evighed af udvalgt et Antal Mennesker til Salighed; han har besluttet, disse skulle og maa blive salige; og saa vist som Gud er Gud blive de ogsaa salige, og uden dem ingen Anden; det lærer Skriften, og det er ogsaa vor Tro, vor Lære, vor Bekjendelse.“ Nu spørge vi: Har Missourierne sagt dette for at vise, at Gud har gjort et vilkaarligt Valg, og at han gjør Folk salige ved en uimodstaaelig Naade? Nei, om noget Saadant tales ikke her, som Sammenhængen viser, men her tales, om der er et specielt Naadevalg eller ikke, og, om Gud har feilet i

dette Valg eller ikke. Om nogen Naade, enten modstaalig eller uimodstaaelig, tales ikke i det hele Citat med en eneste Stavelse. Missourierne fremhæve her kun to Ting: 1) At de tro, at der er et specielt Naadevalg, 2) at de tro, at de Udvalgte ogsaa virkelig naa det salige Maal. Forat vise, at Guds Valg ikke feiler, staar altsaa de stærke Udtryk her „skulle" og „maa", ikke forat vise, at de Udvalgte føres til Maalet ved en uimodstaaelig Naade. Det er Noget, som S. har baaret ind i dette Citat; thi her handles ikke om den Sag, som han taler om, men om en ganske anden.

Men lærer ikke Prof. S. og de, som holde med ham, ogsaa dette, at Naadevalget er specielt, d. e. gaar kun over en Del Mennesker, og dernæst, at de, som Gud har udvalgt til Salighed, nok ogsaa blive salige? Det vil Læseren selv se af følgende Citater. Ifølge Chicago Past. Konf. Prokokol, S. 70, siger Past. Allwardt: „Vi tro, at Gud udaf Menneskenes Masse tor udvalgt alle de Personer, som blive salige, kjendemærket dem og skrevet deres Navne ind i Livsens Bog, og at disse og ingen Andre blive salige. Vi tro, at Gud maa gjøre Alt for at føre disse Mennesker derhen, at han har dem rene med Christi Blod, kalder dem ved den Hellig Aand, bringer dem til Troen og ogsaa opholder dem deri. Vi tro altsaa et evigt Valg, et ufeilbart Naadevalg, netop saa som De."

Prof. S. „Naadevalg-Striden", S. 62 f.: „Fordi Guds evige Udvælgelse til Salighed ifølge hans Forudvidende kun strækker sig over alle dem, som omvende sig og tro, ere ogsaa kun faa udvalgte og forud bestemte til Livet, skjønt Mange ere ligesaa alvorligt kaldede."

Prof. Loy, Magazine, 1ste Aarg. S. 166: „Tilvisse, ogsaa vi lære, at der er en guddommelig Udvælgelse af Personer, og at alene de, som ere blandt de Udvalgte, blive frelste."

Prof. Stellhorn, Tract. S. 4: „Der er tilvisse en saadan Ting som Udvælgelse, og en Del af denne bestaar deri, at Gud ogsaa udaf Mængden har udvalgt visse Personer, som alene og ufeilbarlig blive frelste."

Hvorvidt Prof. S. har ladet Missourierne vederfares Ret i Behandlingen af ovenstaaende Citat, kan Læseren nu selv bedømme.

En betænkelig Udnyttelse og Anvendelse af Citater har Prof. S. ogsaa ellers betjent sig af i denne bedrøvelige og unyttige Strid. Her kun et Exempel. Af nogle Udtalelser i en Prædiken af Luther over Evangeliet paa Søndag Septuagesima, hvor Luther siger: „Faa ere udvalgte, det er, Faa forholde sig saaledes mod Evangeliet, at Gud kan have Velbehag i dem", o. s. v. har Prof. S. gjort den Anvendelse, at Luther lærer netop som de senere Dogmatikere, at Udvælgelsen er skeet med Hensyn til den forudseede Tro o. s. v. Dette klinger jo svært overbevisende; thi kunde man faa det dertil, at Luther lærer, at ikke blot nogle Menneskers onde Forhold er Aarsag til deres Ikke-Udvælgelse, men ogsaa, at de Andres gode eller dog mindre onde Forhold er det Afgjørende for deres Udvælgelse, saa havde man faaet et

ſaadant Overtag, at Seieren var omtrent vunden. Men lad os her høre, hvad en anden Fader i Kirken, nemlig Johan Arndt ſiger om denne og lignende Udtalelſer i Luthers Prædikener. I ſit Ottende Sendebrev, til Hr. Dr. Petrus Fiſcher, ſkriver han bl. A.: „Eders Høiærværdighed ved, hvilken Forſkjel der er mellem theologiſke Disputatſer og Formaninger til at forbedre ſit Liv, ſom henvendes til Folket. I hine bliver den allermindſte Ting i Troesartiklerne paa det Nøiagtigſte underſøgt, i disſe ſtiller man uden Spidsfindighed, ſaaledes ſom det letteſt kan forſtaaes, det Vigtigſte for Øie af, hvad der angaar Livets Forbedring. Jeg kan anføre Luther ſom et Vidne; thi han taler anderledes, naar han disputerer, end naar han ſtraffer Laſter og Udyder. Der findes nogle Steder i hans Kirkepoſtil om de gode Gjerninger og om Naadevalget, ſom han bruger forat indſkjærpe Omvendelſe og Livets Forbedring, hvilke jeg ſandelig ikke vil underſtaa mig til at foredrage med de ſamme Ord.“ Men medens Johan Arndt, ſom dog er mere bekjendt i den luth. Kirke for ſin Iver for Livets Renhed end for Lærens Renhed, taler ſaaledes om Udtryk hos Luther, ſom ere faldne i Talens Løb i en Prædiken, hvor han netop vil vække og drive til Aarvaagenhed og gode Gjerninger, ſaa opſøges nu ſaadanne Udtalelſer af Prof. S. og udnyttes paa hans eiendommelige Maade.

Tilſidſt et Par Exempler paa, hvorledes vore Læreſædre har, ogſaa i ſine Opbyggelſesſkrifter, betjent ſig ſnart af den ældre ſnart af den nyere Læreform i Læren om Naadevalget, ſnart, at Udvælgelſen er ſkeet med Henſyn til Troen, ſnart, at Troen grunder ſig paa Udvælgelſen og flyder af den. I ſin blandt vort Folk ſaa meget udbredte Bog „Den ſande Kriſtendom“, ſiger Johan Arndt i anden Bog, 51de Kap., Trøſt mod Troens Skrøbelighed, i § 17, Følgende:

„Saa er ogſaa vor Tro grundet paa Guds evige Udvælgelſe, Rom. 8, 30: „Hvilke han forud beſkikkede, dem har han og kaldet, og hvilke han kaldte, dem har han og retfærdiggjort; men vi blive alene retfærdiggjorte uforſkyldt af hans Naade ved den Forløsning, ſom er i Kriſto Jeſu. (Rom. 3, 24). „Gud har udvalgt os til Sandheds Tro“ (2 Theſſ. 2, 13). Derfor lad ikke din Troes Skrøbelighed bedrøve dig altfor meget; naar du mener, at du har ſlet ingen Tro, da er Kriſtus dig nærmere, end du mener; ligeſom han var Diſciplene nær, da de vare i Havsnød (Matth. 8,25), ſaaledes er han ogſaa hos dig, naar din Tro er i ſtørſte Nød.“*)

Johan Arndt, ſom viſt ellers brugte meſt den anden Læreform, har da ogſaa trøſtet de Svagtroende med, at deres Tro ſtod paa en urokkelig Grund,

*) Den Udgave af „Den ſande Kriſtendom“, ſom dette er citeret af, er udkommen paa F. Beyers Forlag, Bergen, 1868. Vi ſe heraf, at vore Troesbrødre i Norge have uden Betænkelighed udſendt blandt det chriſtne Folk den Overſættelſe af 2 Theſſ. 2, 13, „udvalgte til Tro.“ De have ligeſaalidet fundet calviniſtiſk Surdeig deri, ſom i Gerlachs Bibelværk. Med det ſamme vil vi ogſaa bede Læſeren at læſe 6te Kap. af anden Bog af „Den ſande Kriſtendom.“

nemlig paa Guds evige Udvælgelse. At tale saa, har altsaa ikke været brugt blandt Calvinisterne og Missourierne alene, men ogsaa blandt andre Folk.

Endnu et Exempel til, som viser, hvorledes man tidligere har brugt begge Slags Talemaader med Hensyn til Udvælgelsen og Troen. Dr. Joh. Lassenius, der efterlod sig mange Opbyggelsesbøger, som have været meget brugte paa mange Steder i den lutherske Kirke, siger i sine „korte Trøstetaler til alle Slags Anfægtede" i den 31te Tale. (Denne Udgave er fra St. Louis), bl. a. ogsaa dette: „Men hvad der angaar Troen, saa maa I tillige vide, at vi ikke blive udvalgte for Troens Skyld, men gjennem Troen; ikke for dens Skyld, ellers var den en Fortjeneste, men gjennem Troen, som det velskikkede Middel, hvorved vi naa frem. Thi Troen er her ikke andet end en Betlers Haand, som griber Guds tilbudte Naade. Heller ikke har Gud udvalgt os, at vi skulle tro, men fordi han har forudseet, at vi vilde tro." Dette Sidste er fuldt saa stærkt, som Nogen paa Schmidt's Side har udtrykt sig i denne Strid. Men senere hen i den samme Tale siger Dr. Lassenius: „Men naar Troen bliver betragtet efter den Tilstand, hvori den er i Tiden" (han mener, som Noget der bliver til og fremtræder i Tiden), „saa kan man mere kalde den en Frugt af Udvælgelsen, omendskjønt det er en Talemaade, som man maa bruge med Forsigtighed, og dog strider det ikke mod Troens Analogi, om man siger, at af Udvælgelsen til Salighed kommer det, at de Udvalgte tro."

Summa: Fik Kjærlighed og Sandhed raade i denne Sag, saa forkjætrede man ikke hinanden for Talemaader, som Fædrene tidligere have brugt om hinanden, og der fandtes da snart en Vei tilbage til Fred og Enighed for Alle, ogsaa i vor nu betrængte og søndersledne Kirke.

„Nødtvungent Forsvar",

1ste Halvaargang, No. 1—6, kan erholdes særskilt for 25 Cts. pr. Explr., og 5 Explr. for $1.00. Agenter erholde ogsaa 5 Explr. af den hele Aargang for $2.00.

H. Halvorsen.

Entered at the post office at La Crosse as second-class postal matter.

Trykt i „Varden"s Avistrykkeri — La Crosse, Wis.